

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 218. — ŠTEV. 218. NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 17, 1918. — TOREK, 17. SEPTEMBRA, 1918. VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Odgovor Wilsona na Avstrijo

Washington, D. C., 16. septembra. — Robert Lansing, državni tajnik Združenih držav, je danes zvečer, pol ure po sprejemu oficijelne besedila avstrijske mirovne poslanice, izdal naslednje formalno obvestilo:

— Predsednik mi je dal polnomočje ugotoviti, da bo naslednje odgovor te vlade na avstrijsko poslanico, ki predlaga neoficijelno konferenco vojskujočih se držav.

— Vlada Združenih držav čuti, da obstaja le en odgovor, ki ga more dati na predlog cesarske avstro-ogrske vlade. Ponovno in povsem odkrito je ugotoviti pogoje, pod katerimi bi razmišljale Združene države o miru ter se ne more te noče pečati z nobenimi predlogi za konferenco glede stvari, o katerih je tako jasno dala izraza svoje mišljenja in namenu.

Odgovor Lansinga

ODGOVOR LANSINGA PREDSTAVLJA POLITIKO VSEH ZAVEZNIKOV. — GOVOR PREDSEDNIKA WILSONA V MOUNT VERNON SE NAVAJA KOT ZATRETILO, DA SE MORA VAROVATI INTERESE MAJHNH NARODOV TER DOBAVITI JAMSTVA ZA BODOČO VARNOST.

Washington, D. C., 17. septembra. — Kot je bilo v polni meri pričakovati so Združene države brezpogojno zavrnile nemško mirovno ponudbo. Ko je storila to, je govorila ameriška vlada za vse zavezniške države.

Skoro neposredno po sprejemu avstrijske poslanice iz rok švedskega poslanika, Mr. Ekengren-a, je izdal državni tajnik Lansing formalno ugotovilo v katerem izjavlja, da mu je dal predsednik polnomočje izjaviti, da so Združene države že popolnoma jasno označile svoje stališče in da se vsled tega ne morejo pečati z nobenimi predlogi, tikačim se konference glede zadeve, o katerih je vlada Združenih držav tako jasno dala izraza svojemu stalšču in namenu.

Vzroki, ki so dovedli vlado Združenih držav do tako nagle akcije, so jasno obrazloženi v govoru, ki ga je imel predsednik Wilson dne 1. julija v Mount Vernon, tekem katerega govora je navedel naslednje štiri pogoje, med katerimi bi bile Združene države pripravljene stopiti v mirovna pogajanja:

1. — Uničenje vsake samovoljne sile vsepovsod, ki je v stanju same zase, tajno in na svojo izbiro motiti mir sveta. Če se pa te sile ne more takoj uničiti, naj se jo vsaj dovede do dejanske brezmoči.
2. — Uravnavanje vsakega vprašanja, teritorialnega ali vladarkega, ekonomskega ali onega političnega razmerja da temelji na prostem sprejemu take uravnave od strani neposredno prizadetega naroda, ne pa na temelju materialnih interesov ali prednosti kakega drugega naroda, ki bi želel drugačno uravnavo z ozirom na svoj lastni zunanji vpliv ali močjstvo.
3. — Privolenje vseh narodov, da jih vladajo v njih razmerju proti drugim narodom isti principiji časti in upoštevanja skupnih postojav kot vladajo posamezne državljanje v vseh državah v njih razmerju drug proti drugemu in sicer v namenu, da se vse obljube in dogovore sveto izpolnjuje, da se ne goji nikakih privatnih zarot, da se ne vrši nikakih sebičnih krivičnosti nekažnjeno in da se ustanovi medsebojno zaupanje na lepem temelju medsebojnega upoštevanja pravice.
4. — Ustanovitev organizacije miru, ki bo zagotovila, da bo kombinirana sila prostih narodov ustavila vsako krčenje pravice ter služila v to, da napravi mir in pravico bolj varnim potom definitivnega tribunala mnenja, kateremu se morajo podvreči vsi in potam katerega naj bi se odobrilo vsako mednarodno uravnavo, glede katere se ne moreja prijateljsko domeniti direktno prizadeti narodi.

Strahovlada v Petrogradu.
Stockholm, Švedsko, 16. sept. — Begunci, ki so dospeli danes iz Petrograda, izjavljajo, da je bilo v zadnjih desetih dneh usmrčenih v Petrogradu nad osemsto oseb. Nadalje so tudi povedali, da je bilo v Petrogradu aretiranih nad šeststisoč častnikov.

Italijansko bojišče.
Rim, Italija, 16. septembra. — Severno in severozapadno od Grappe na gorski fronti v severni Italiji je italijanski oddelek danes zjutraj naskočil sovražno črto in je izboljšal na nekaterih krajih svoje postojanke, katere je že prej zavzel. Italijani so vjeli 321 Avstrijcev in mnogo strojnih pušk. Na ostali fronti je bilo artilerijsko streljanje in boji med stražami.

Stavka policistov.
Cincinnati, Ohio, 16. sept. — Malo po poldanski uri so stavkojoči policisti izjavili, da je stavka končana. Ob tretji uri so se vrnili prvi stražniki na delo, ne da bi dobili od svojih predpostavljanih kako zagotovilo, da se bo ugotovilo njih zahtevam.

In her Wheatless Kitchen

she is doing her part to help win the war

Are you doing yours?

FOOD WILL WIN THE WAR

AMERIŠKI VOJAKI ČISTILJO CHATEAU THIERRY.

FRENCH OFFICIAL © UNDERWOOD & UNDERWOOD

So jeli beže

Sovjetova vlada beži iz Moskve.
Nemiri v Moskvi so prisilili boljševike, da so se umaknili na varno.

Amsterdam, Nizozemsko, 15. septembra. — Poroča se, da se sovjetska vlada seli iz Moskve. Vsled naraščajočih nemirov v ruskem glavnem mestu je postalo bivanje boljševikov nevarno.

London, Anglija, 15. septembra. — Kakor se poroča iz Tien-Tsina, vlada v Blagovestensku anarhija. Boljševiki se pripravljajo sami s seboj in pričakuje se, da se bo njihova moč zrušila, kakorhitro se približajo zavezniški mestu.

Blagovestensk je glavno mesto amurske provincije v Sibiriji, vzhodno od Bajkalskega jezera ter je središče zlatega okrožja. Mesto ima 35 tisoč prebivalcev ter leži 500 milj severno od Harbina.

London, Anglija, 15. septembra. — Pretresujoča poročila o ruski strahovladi je prinesel nek ruski štabni častnik, ki je pred kratkim preobleden ušel smrti.

Ta častnik je polkovnik Duhočin, ki je bil šef štaba generala Brshilova za časa njegovih galskih zmag. O tem pripoveduje:

„Rdeče garde so popolnoma izven kontrole svojih voditeljev. O koli se vozijo v oklopih avtomobilih: preže na ljudstvo ter vlomljajo v hiše, krajejo, ropajo in morijo.“

Polkovnik Duhočin je pred nekaj tedni odpotoval iz Petrograda, vendar pa vrjame poročilom iz Skandinavije, da je glavno mesto v plamenih in da ima najvišje vlado splošni masaker. Nadaljeval je:

„To je bilo neizogibno in prišlo bo še slabše. Nobena sila, temveč samo Bog more preprečiti stradanje več milijonov naroda, prihodnji zimi.“

Polkovnik Duhočin je brez vsel sredstev, toda je srečen, ker je nekdo kupil od njega red svetega Jurija. To je najvišje rusko odlikovanje za hrabrost. Dobil ga je v bojih proti Nemcem. Da se je ognil sovražnikom, se je preoblekel in je nastopil 1200 milj dolgo pot skozi zamrznjene planjave do zavezniške črte.

Križec in druga odlikovanja katerih ni mogel nositi, je skril v svojih čevljih, skupno s 15. trakovico, ki pripadajo odlikovanju. Polkovnik je pravil:

„Ti trakovici so me skoro veljali življenje. Ko sem pred enim mesecem spal z oddelkom boljševiških vojakov v nekem hlevu, je pomotoma vzel boljševik moj čevelj, v katerem je našel trakove. Tedaj sem spal. O odkritju je povedal svojim tovarišem in so sklenili umoriti me, ker so me smatrali za pobeglega aristokrata.“

Ko sem se prebudil, so stali poleg mene štirje vojaki z nasajeni-

Mirovna ponudba

Nemčija je stavila Belgiji mirovno ponudbo. — Nemčija želi, da bi ji Belgija pomagala dobiti kolonije nazaj.

London, Anglija, 15. sept. — Kakor se je izvedelo, je stavila Nemčija definitivno mirovno ponudbo Belgiji. Pogoji te ponudbe so:

Da bo Belgija do konca vojne ostala nevtralna.

Da bo potem obnovljena popolna ekonomska in politična neodvisnost Belgije.

Da naj trgovinske pogodbe, ki so obstajale pred vojno, po vojni zapet stopijo v veljavo za nedoločeno dobo.

Da naj Belgija vporabi vse svoje urade, da se vrnejo Nemčiji njene kolonije.

Da se naj razpravlja o flamskem vprašanju na flamska manjšina, ki je pomagala nemškimi vpadnikom, ne sme biti kaznovana.

Ponudba ne vsebuje niti besede glede popravila in vojne odškodnine, niti ne priznava, da je Nemčija storila Belgiji krivico.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Oficijelna poročila

Francosko poročilo.
Južno od Ose je sovražnik žičnično reagal potom protinapadov, katere je vzdržal. Naše pozicije se je vzdržalo popolnoma. Tekom dneva smo zavzeli višino iztočno od Vauxaillon. Bolj proti jugu smo prekorali Mennejen farmo ter zavzeli severozdno od Celles-sur-Aisne. Število jetnikov, katere se je našlo od večraj zjutraj, znaša 3500 mož.

Angleško poročilo.
London, Anglija, 16. septembra. Nočno. — Na južnem delu naše fronte so privedle naše patrulje na zaj večje število jetnikov. V bližini Ploegsteert in iztočno od Ypres smo nekoliko potisnili naprej svoje postojanke. Z obeh strani je bilo na različnih sektorjih opaziti artilerijsko akeijo.

Dnevno poročilo. — Tekom noči smo izvedli uspešno manjšo operacijo ob Ypres-Comines kanalu ter napredovali na fronti preko dveh milj. V roke nam je padlo večje število jetnikov ter par strojnih pušk.

Na bojni fronti so se vršili spopadi med posameznimi oddelki in patrulami v bližini Moenvres in pri Gavrelle.

Nove postojanke smo zasedli v bližini Sauchy-Gauchy in Oppy.

Nemško poročilo.
Berlin, Nemčija, 16. septembra. Nočno. — Med Ailette in Aisne so se izjalovili obnovljeni napadi so-

Roosevelt in Finci

Roosevelt se zavzema za finško republiko te pravi, da je Amerika pripravljena na pomoč.

Montheu Donner, predsednik finske ustavne lige v Ameriki, je objavil pismo, katero je pisal Theodore Roosevelt J. P. Valkeat-u, posebnemu zastopniku finskega senata v Ameriki. Pismo ki je datirano z dnem 16. septembra, ima naslednjo vsebino:

Verujem v to, da se bo dalo Finski popolno in absolutno neodvisnost, tako da ne bo le po imenu, temveč tudi dejanski prav tako neodvisna od Nemčije in tudi Rusije kot sta Norveška in Švedska.

Želim, da bi poslala Amerika svoje lastne zastopnike v finško glavno mesto, d delujejo proti nemški propagandi ter pokažejo Finem, da jim hočemo stati ob strani ter jim dati hrano in vse, kar je v naši moči, če se posteno in v dobi veri zavzemajo za svojo popolno neodvisnost.

Potop portugalskega parnika.

Neko atlantiško pristanišče, 16. septembra. — Portugalski parnik „Leixoes“ je bil pred petimi dnevi torpediran v severnem Atlantskem morju, s šestnajstimi člani posadke, ki so dospeli danes semkaj. Ves ta čas so preživeli v odprtem čolnu. Domneva se, da je izgubilo življenje ostalih 35 mož posadke, ki so se nahajali v treh nadaljnjih čolnih.

„Leixoes“ je vseboval nad 3000 ton ter je bil preje parnik „Cheruskia“, Hamburg-Amerika parobrodne družbe. Portugalska vlada je parnik rekvirirala kakorhitro se je jep rostovoljno interniral v nekem portugalskem pristanišču ob času izbruha vojne. Parnik je bil zgrajen leta 1890 v Newcastle, Anglija.

Sibirija je napovedala vojno.

Olonvannatyt, Transbajkalija, 16. septembra. — Sibirski vlada v Omsku je napovedala Nemčiji vojno in je odredila mobilizacijo 34,337 letnikov 1918 in 1919.

Poziv na stavkarje

Bolni angleški ministrski predsednik je pozval delavce, naj se vrnejo na delo.

London, Anglija, 16. septembra. Zelo vznemirjen radi stavke v predilnicah je izdal ministrski predsednik, Lloyd George danes zvečer s svoje bolniške postelje v Manchestru poziv na stavkarje, v katerem jih roti, naj se vrnejo na delo ter prepuste odločitve zadeve vlade same. Sporna vprašanja se bo rešilo takoj po zaslišanju pred posebnim razsodiščem, katero se bo imenovalo takoj.

Ministrski predsednik je podkreplil svoj poziv z izjavo, da bi nadaljna stavka ogrožala produkcijo vojnega materiala.

AMERIŠKE IZGUBE.	
Izgube v armadi:	
Ubityh v boju	5497
Umrljih za ranami	1776
Umrljih za boleznimi	1739
Ponesrečenih	1119
Pogrešenih in ujetih	4362
Ranjenih	16,775
Skupaj.....31,268	
Izgube v mornariškem zboru:	
Ubityh	947
Ranjenih	1,982
Pogrešenih	130
Ujetih	10
Skupaj.....3,069	
Vse izgube 34,337 letnikov 1918 in 1919.	

"GLAS NARODA"

NEW YORK PUBLISHING COMPANY
(Slovenian Daily)
Printed and published by the
(a corporation)

FRANK SAKSNER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.
Place of Business of the corporation and address of above officers:
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na soto leto velja list na Ameriki. Za celo leto na mesto New York \$5.00
Na pol leta na mesto New York \$2.50
Na pol leta na mesto New York \$2.50
Na četrt leta na mesto New York \$1.50
Na četrt leta na mesto New York \$1.50
"GLAS NARODA" ishaia vsak dan izvenredni nedeljni in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Daily except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$3.50.
Advertisement on agreement.

Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priobčjuje.
Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order.
Pri splošni kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošiljajo
naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"
New York City.
Telephone: 2876 Cortlandt.

Brezbožno božanstvo

Nemčija željno pričakuje dneva, ko se ji bo posrečilo deloma oprati svoje roke ter stopiti pred svet čistega srca.

Ta je njena želja, toda vsi narodi že zdaj vedo zanj in je ne bodo prav posebno vpoštevali.

Nemci mislijo, da zavezniški spijo in jih vsled tega hoče preseeliti z mirovno ponudbo, katero bi sprejeli in sklenili z njimi mir.

Ta mir bi bil pa Nemčiji v brezmerno dobrobit in bi bil le začetek novih vojn in zapletljajev.

Trajen mir ni mogoč, dokler se Nemčija temeljito ne izpremeni.

Dokler si bo Nemčija prala svoje okrvavljene roke, je vsak razgovor o miru nemogoč.

Nemci so skovali pekleni načrt za uničenje svobode in prostosti malih narodov in za povzdig samega sebe. Ta svoj načrt so štirideset let teoretično izvajali, pred širimi leti so ga pa skušali praktično izvršiti, toda sedaj vse kaže, da so bili njihovi napori brezuspešni in da bodo tudi brezuspešni ostali.

Proti nji so zavezniški, proti nji je ves civiliziran svet. In zavezniški ne bodo odnehali prej, dokler ne bo Nemčija na svojih koljenih, dokler ne bo pripoznala svoje zlo in prošila milosti za svoje zločine.

Neumno je tudi govoriti, da je samo nemški kajzer povzročil vse zlo. Ne, vse zlo je povzročil nemški narod, ki se je v preveliki zaslepljenosti dal zavesti od svojih gospodarjev.

In ta nemški narod se že dozdaj ni izpneoval. Saj je še pred kratkim rekel nek vjeti nemški častnik: — Mi smo vsi eno!

Nemci so na bajonete natikali nedolžne otroke, posiljevali ženske, razstreljevali zgodovinska poslopja in ko dovršili so to svoje malo častno delo, hočejo stopiti pred nas rekoč: — Mi hočemo skleniti mir.

Ali hočemo sklepati mir z Nemčijo, katere srce je še vedno tako kot je bilo pred štiridesetimi leti in tako kot je bilo pred štirinajstimi leti.

Sedaj je začela naraščati zavezniška plima. V štirih letih je tako narasla, da sega Nemeem voda že skoraj do ust.

Mi smo podobni sodniku, ki sodi zločinca, o katerega zločinu je popolnoma prepričan.

Se, ko bo priznal svoj zločin, bo od nas odvisno, če bomo usmiljeni z njim.

26. septembra bo imel vsak Amerikane priložnost, da bo s svojim delom pomagal premagati nemško brezbožno božanstvo.

Ce hočete, da bo kajzer čimprej zaprt v temnici, katero je po vseh postavah zaslužil, kupujte Liberty Bonde!

Jugoslavlani se bore na dveh frontah

Kako se zanima ameriško časopisje za jugoslovansko gibanje v obče, kaže naslednji članek, ki je bil v zadnjem času priobčen v nekaterih največjih ameriških dnevnikih.

Nedavno tega so zavezniški aviatiki bombardirali avstrijske arade na italijanski fronti s propagando. Ta propaganda je bila v obliki pisma na generala Borojeviča, avstrijskega vrhovnega poveljnika, katero je napisal dr. Ante Trumbić, predsednik Jugoslovanskega Odbora. General Borojevič je, kakor se zdi, Srb po svojem pokolježu, in Trumbićovo pismo ga dolži njegove nezvestobe npram narodu njegove lastne narodnosti. Na tisoče letakov s to proklamacijo je bil stotak vržen na mesto Zagreb na Hrvaškem in Ljubljano na Kranjskem. Sedanje delovanje Jugoslovancev pa ni omejeno samo na sipanje letakov iz aeroplanov, temveč se tudi dejansko udeležujejo borbe.

Jugoslovanske čete se nahajajo sedaj na dveh bojnih frontah v Evropi. Večja sila, sestojajoča iz več tisoč prostovoljcev, je zbrana na srbski fronti, blizu Soluna. Nje poveljnik je Aleksander, srbski prestolonaslednik, in ona deluje v zvezi s srbskimi četami. Ta armada je dobila veliko število rekrutov iz Amerike. Tekom maja, junija in julija ni odšlo nič manj kot 2500 nenaturaliziranih Jugoslovancev iz Združenih držav v Camp Essex v Kanadi, kjer se zbirajo jugoslovanski vojaki iz vseh delov Severne Amerike. Vsi ti prostovoljci imajo za svoj cilj Solun. In odkar se je Italija odpovala svojimi pretenzijam po jugoslovanskem ozemlju na kongresu v Rimu, ki se je vršil aprila meseca, se bori manjši oddelek Jugoslovancev tudi z Italijani na Piavi.

Ne sme se misliti, da je to prikaz zapadnih Jugoslovancev na bojnih pozoriščih. Že v jeseni leta 1915 se je udeležilo 60.000 Jugoslovancev nesrečnih bojev v Dobruđi. Sodelovali z Rumuni pri njihovem prizadevanju, zastaviti močne Mackensitne navale. Kljub njihovu junaškemu odporu so bili vrženi nazaj z zelo velikimi izgubami. Njih izgube so znašale v tem času 4472 ubitih in 8300 ranjenih. Priznavajo njihovo pomoč ste ruska in rumunska vlada razdelili med njih nič manj kot 2347 hrabrostnih medalj. To pomeni v resnici veliko delo, kajti Rusi in Rumuni niso bili tako radarni z odlikovanji, kakor kajzer s svojimi železnimi križci.

Po rumunskem porazu se je jugoslovanska divizija razdelila na dva dela. En del se je podal proti severu skozi Rusijo do Arhangelska ob Belem morju in od tu preko Severnega Ledenege in Atlantskega oceana in Sredozemskega morja nazaj na solunsko fronto. Izkušnje, katere so doživeli na tem svojem potovanju, so istotako romantične, kakor one Čeho-Slovakov na pohodu skozi mrzlo Sibirijo. Značilno pri tem je, da so ostanki od teh 60.000 "prišli vsi nazaj". Ne strah se vseh nesreč, ki so jih zadelo, so se vrtnili v svojo domovino, pripravljeni, da se bore z novim pogumom za svobodno in zjednjeno Jugoslavijo.

Politično vodstvo teh dosedaj tlačenih narodov je v rokah centralne organizacije, ki se imenuje Jugoslovanski Odbor. Njega predsednik je Dalmatince, dr. Ante Trumbić, splitski župan in bivši državnozbornski poslanec na Dunaju. Dr. Ante Biankini, predsednik

Jugoslovanskega Narodnega Sveta v Ameriki, je istotako Dalmatince. Drugi odlični člani tega Odbora so dr. H. Hinković, bivši član hrvaškega in ogrskega parlamenta, ki biva sedaj v tej deželi, dr. B. Vošnjak, urednik slovenske revije "Veda", istotako sedaj v Ameriki, in kipar Meštrovič, katerega je označil veliki Rodin za največjega kiparja na svetu v sedanjem času.

Ko je Nemčija onega usodepolnega avgusta leta 1914 pahnila ves zapadni svet v bojni vihar, so bili ti jugoslovanski voditelji razkrojeni po raznih deželah v Evropi in Ameriki. Stopili so takoj v medsebojno zvezo ter se zbrali pozimi 1914 v Rimu na konferenci. Eua prvih stvari, katere so napravili, je bila, da so poslali na Jugoslovane v Severni in Južni Ameriki proklamacijo, da naj se organizirajo. Jugoslovanci v Avstriji so poslali manifest, pozivajoč jih, da se vzdignejo in da podvzamejo korake, da vržejo raz sebe avstrijski jarem.

Zgodaj leta 1915 so preselili svoj glavni stan v Pariz, kjer so si osnovali svoj urad in začeli s delom. Vseh teh dvajset mož, ki so stajali tedaj odbor, je prišlo iz Avstrije, ki so bili dobro poučeni o avstrijski politiki. Delovanje za organiziranje njihovih rojakov v Severni Ameriki se je pričelo s klicanjem zborovanja delegatov, ki se je vršilo v Chicagu 10. in 11. marca 1915. Zastopani so vsi deli Amerike in navzohili je bilo 563 delegatov na kongresu. Sprejeta je bila resolucija, v kateri so označili svoje zahteve ter se obrnili za pomoč na vse vlasti trozveze, izrazili svoje popolno zaupanje v zavezniško zaščito pravice malih narodov.

Nato so poslali svojega organizatorja v Južno Ameriko. Tu prebiva veliko število Jugoslovancev, od katerih so nekateri zelo premožni. Uspeh prizadevanja Odbora se razvidi iz dejstva, da pokriva Južna Amerika danes vse izdatke delovanja Jugoslovanskega Odbora.

Danes ima Jugoslovanski Odbor svoje urade po celem svetu. Med važnejšimi mesti, kjer se nahajajo ti uradi, navajamo Pariz, Washington, London, Rim in Valparaiso, Chile.

Kakor njihovi severni bratje, Čeho-Slovaki so Jugoslovanci zvezali svoje usodo z zaveznički. Z zaupanjem pričakujejo osvoboditve od mirovnega kongresa, prepričani, da je nemogoče, da ne bi uvideli pravičnosti njih zahteve po avtonomiji in neodvisnosti.

Dopisi

Mohawk, N. Y.

Ker je že dolgo časa, odkar nisem nič več pisal, zato si štejem v dolžnost, da pošljem kopet nekaj vrstic v javnost, ker le s tem se star človek še marsikaj nauči. Samo to je smet, ko človek nima časa.

Naglo je minulo poletje in vse mi je šlo izvrstno, tako da sem res vsega mnogo pridelal. Veliko sem že poprodal, mnogo bom pa še. Oves je mlačen; pospraviť imam še krompir, katerega, mislim, bo zelo veliko. Potem pa bom zopet prišel za plav in bom obračal zemljo za prihodnje leto.

Ker sem videl, da mi letos vse tako lepo gre izpod rok in da je 104 akre zemlje malo prenalo za nas, sem šel toliko časa, da sem dobil toliko, da bom prihodnje leto imel 220 akrov. Tako mislim, da bom imel dovolj zemlje in tudi upam, da bom imel srečo, ako me varuje sv. Valentin.

Pred kratkim sem bral v Glasu Naroda dopis iz Forest City, Pa. Tu pravi dopisnik, da bo vsak zavidan, ako nima drugega državlanskega papirja. Tudi jaz ga nimam, pač pa imam že pet let prvega in zdaj se uem, da bom mogel napraviti izpit, kajti, kdor hoče postati ameriški državljan, mora kaj znati. Nabavil sem si knjigo z različnimi vprašanji ter jih zdaj prebiram. Kadar bom mislil, da dovolj znam, pa se bom oglašil za drugi papir. Toda, če ga do zdaj še nimam, sem vseeno dober "državljan", kot tisti, ki ima dva papirja. Izpolnujem vse, kar zapoveduje ameriška postava ter Stricu Samu pomagam z denarjem in z vsem, kar je le v moji moči.

Pozdrav rojakom in rojakinjam. Ignacij Sulgaj.

Forest City, Pa.

Zopet se oglašam, čeravno malo pozno. Ni mi treba opisovati koncerta ZJPD., kajti o tem smo čitali že dovolj. Tudi ne bom opisovala lepote mesta New Yorka, ker to mi sploh ni mogoče.

Vendar pa ne bi bilo prav, ako ne bi opisala vlnudnosti in postrežbe newyorskijh Slovencev in Slovenk, kajti boljše nisimo mogli biti postreženi in kaj takega tudi nismo pričakovali. Nekateri so se za nas pobrigali vse preveč. Zato izrekamo zahvalo vsem in tudi tistim, katerih imena nam niso znana. Posebno se zahvaljujemo gospodom: Hudč, Ribič, Muc, Subelj, Štrukelj, Vogrič, Kucel ter vsemu osebju tvrdeke Fr. Sakser.

Lepa hvala tudi vsem Clevelandčanom za veselo družbo, posebno pa Mrs. Birk. Mr. in Mrs. Podpadee in vsem, katerih imen ne vemo.

Se enkrat iskrena hvala in iskrene pozdrave ter na veselo svdjenje prihodnje leto v Forest City.

Mary Spee, Fanny Susman, Fr. Susman, John Zalar, Sophie Drašler, Angela Zalar.

Ker sem pa ostala sama še nekaj dni v New Yorku pri naših rojakih, zato izrekam zahvalo še sledečim: Mr. in Mrs. Stare, Miss L. Stare, Miss Ivanka Šubelj, Miss Kompare, Miss Weith, Miss Pavlič, Mr. Hudč in Mr. Pirc ter vsem

onim, za katerih imena ne vem. Oprostite, toda vseeno srčna hvala in iskren slovenski pozdrav. Mary Spee.

Farrell, Pa.

V tukajšnji naselbini se precej napredujemo v vseh stvareh. Tudi delnice Slovenskega Delavskega Doma se precej lepo prodajajo, tudi veselice se vedno vrše v korist Domove blaginje, toda zaenkrat ni moremo mnogo čistih dohodkov, kajti draginja nam ne dovoljuje, da bi mogli mnogo trošiti. Dobro bi bilo, ko bi se vstanoil dramatični klub, ki bi pomagal pri raznih prireditvah.

Ze v aprilu sem vabil rojake, da bi se učili kako igrati, pa je bil glas vpijočega v pušavi. Eni se izgovarjajo, da je igra preveč brezverska, drugi, da je preveč sveta, tretji zahteva, da se vzame igra iz knetskega življenja, četrti želi izjaviti iz delavskega sveta itd.

Pozivljam vse delničarje, kateri imate veselje do dramatike, da na prihodnji seji določite eno igrati, pa naj bo potem taka ali taka. Pridite tedaj vsi brez razlike stranke 22. sept. na sejo, da se bomo domenili, kaj nam je storiti, da pripomoremo Domu do večje blaginje.

29. sept. priredi slovenski dramatični klub Prešeren krasno igro "Kako nastanejo zločinci?" Igra se vrši v dvorani Slovenskega Narodnega Doma v Girardu, Ohio. Pridite vsi, ki čutite še kaj slovensko, ako vam je ljub Slovenski Dom.

Ubogi trpin, ki se mučič od zore do mraka, da bomo preživeli sebe in svojo družino, pridi na to zabavo, da pozabiš za nekaj časa na vse težave vsakdanjega življenja. Torej, Slovenci in Slovenke, pridite v nedeljo 29. sept. ob dveh popoldne v Slovenski Narodni Dom v Girardu, Ohio. Hrvatsko tamburaško društvo vam bo sviralo lepe poskočnice, pevsko društvo Stroussmayer pa vam bo zapelo nekaj lepih pesmi.

Na veselo svidenje! Frank Kramar.

Portland, Oregon.

Pred kratkim časom sem pisal dopis iz tukajšnjega mesta. Omenil sem tudi nekoliko radi stavke v Oregon City in Camas, Wash. Vem, da čitateljem iz tega kraja se bo čudno zdelo, zakaj poročam o stavki, da je končana s poplino znago delavcev. Povem v pojasnilo, da to ni bila resnica, ampak gola laž od dveh kompanijskih hlapev. Kompanija noče prav nič slišati radi unije. Kakor sem pa pozneje poizvedel od rojakov iz Oregon City, se delavci pod stariimi pogoji ne povrnejo nazaj na delo. Resnica je, da so družbe in delavci imeli sestanek v San Franciscu, Cal., radi stavke, da bi se spravilo vse v pravi tir. Delavci so zahtevali svoje, družbe pa svoje; torej imajo vsak svoje, stavka se pa še nadaljuje.

Z rojakim pozdravom. Mihael Stružnik.

Stavka premogarjev

Shamokin, Pa., 16. sept. — Kurilni administrator Garfield je izjavil, da se bodo strajkujoči premogarji prej vrtnli na delo, predno se bo vršilo pozveto vanje glede zvišanja plač. Zastopniki delavcev so pa izjavili nocoj, da bodo s stavko nadaljevali in sicer toliko časa, dokler se ne ugodí vsem njihovim zahtevam.

Samo v tem okraju stavka nad 10.000 delavcev.

Zastrajkali so vsled tega, ker hočejo imeti povnanje plač.

Tukajšnji premogarji hočejo biti ravno tako plačani kot so plačani premogarji v raznih majnah v zapadni Pennsylvaniji.

Washington, D. C., 16. sept. — Stavkujoči premogarji v Shamokin okraju, Pa., ki zahtevajo večjo plačo, se morajo vrtniti prej na delo, predno bo o cel zacevi odločil kurivni administrator dr. Garfield.

Dr. Garfield je poslal Jafesu Matnewsu, predsedniku 9. okraja sledečo brzojavko: Prosim vas, obvestite vse svoje ljudi, ki so na stavki, da jaz toliko časa ne bom razpravljaj z njimi, dokler bodo stavalji. Povejte jim tudi, da ne bom napravil v tej zadevi nobenega koraka. Na stavkujoče bo padla velika osebna odgovornost.

Kurivni administrator je nadalje izjavil, da bodq njegove odredbe skrajno drastične.

Hazleton, Pa., 16. sept. — Letna konvencija sedmega okraja United Mine Workers je izjavila sprejeti resolucijo, da je organizacija sedaj proti vsakemu, ki zastavka, ne da bi se posvetoval z vlado.

Washington, D. C., 16. sept. — Kurivni administrator je izjavil, da vlada vsled tega precejšnje pomanjkanje premoga, ker je postalo zadnji čas povpraševanje po premogu veliko večje.

Kardinal Farley umira.

Mamaroneck, N. Y., 16. sept. — Po mnenju zdravnikov, duhovnikov in drugih, ki so se nahajali v njegovi bližini tekom njegove zadnje bolezni se nahaja kardinal Farley neposredno pred smrtjo. Tekom zadnjih treh dni je postalo zdravstveno stanje kardinala vedno bolj in bolj vznehljivo in danes na večer so oni krog njegove opustili vsako upanje na okrevanje visokega dostojanstvenika.

Kardinal sam spoznava najbrž, da je blizu smrti in večeraj zjutraj je dal izraza želji, naj se ga prevede v New York.

Ali bo bolgarski narod vzdržal vse težke udarce, ki padajo nanj? Ako že ni vojna, ki ogroža njegovo zdravje in varnost, tedaj je smrtnonevarna bolezen ali po strahu lakota. In čudno je, Bolgari so danes najbolj trdni narod v Evropi. Naj bo kriza kakršnakoli, tedaj se sinovi Bolgarije — in bère tudi — dvignejo, da se ji postavijo v bran z vso silo in odločnostjo, da svet strni.

Mi pa se ne čudimo več živlnosti bolgarskega naroda. Vemo, kaj jim daje moč, da zmagoje vse zahrbitne udaje vojne, kure in lakote. Ni več nobene tajnosti, vedno imajo čisto kri, ker pijo zelišni čaj, to je zanesljivo družinsko zdravilo, katerega ima bolgarska mati vedno na polji pripravljeno za takojšnjo porabo.

Prvotni zelišni čaj Bolgarov se

zda izdeluje v tej deželi in je dal z tisočim popolno zdravje. To je sredstvo proti zaprtju, slabosti, slahemu prebavljanju, proti bolečinam v želodcu, jetrah, obstih in pri krvnih nepravilnostih. Von Schlickov Bolgarski Krvni čaj v tem nima sebi para. Ako se ga vzame vročega predno se gre spat, takoj in popolnoma odpravi prehlad in prepreči, da se ne razvije influenza ali pa jetika.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ se dobi v zavoju, ki zadostuje za celo družino celih pet mesecev. Po pošti velja \$1.25; 5 zavitoč po pošti \$5.00; 7 zavitoč po pošti \$6.25. Pošlaja se po postnem povzetju in zavarovano po sprejemu zneska, ali pa vam pošljemo po C. O. D. Naslov: H. H. von Schlick, President Marvel Products Co., 9 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Dr. LORENZ
EDINI SLOVENSKO
GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST
MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn
avenue
Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas vam se zdravim nad 23 let ter imam skuhanje v vseh boleznih in her smam slovensko, zato vam morem popolnoma razumeti in spomati vaio bolezen, da vas odpravim in vrnem moč in zdravje. Skod 23 let sem pridobil posebno skuhanje pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zaneseti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma odpravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jas odpravim smutnjeno krt, masulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, ošablost, bolezní v mehuru, ledicah, jetrah in želodcu, razenice, revmatizem, katar, stito žilo, navduho itd.

Uradno ure so: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. ure jutraj do 6. popoldna. V točkah, četrtkih in sobotah od 9. ure jutraj do 8. ure večer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Po pošti ne zdravim. Pridite osebno. Ne poslabite ime in naslov: Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa.

Nekateri drugi zdravniki radijo tolažiti, da vas razumejo. Jas vam hvaritno se in zdravim kraja, zato vas lažje zdravim, kar vam razumejo.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VEHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.
IVAN VARGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDruževalni ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave, N. E. Cleveland, O.
FRANK SKRABEC, Sek. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristo. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest, da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

Milijon pušk.
Washington, D. C., 16. sept. — Danes je Eddystone naprava Midvale Steel and Ordnance Company izdelala zadnjo izmed milijon ameriških pušk, ravno eno leto potem, ko je izdelala naprava svojo prvo ameriško puško. To zadnjevo objavo je podal poslujoči vojni tajnik Crowell.

Naprava je za približno dva meseca pred časom svoje prve pošiljave, — je rekel tajnik Crowell z ozirom na izdelovanje izpremenjene Enfield infanterijske puške, katero uporabljajo sedaj ameriške čete v Franciji.

WSS **WSS** **WSS** **WSS**

NAZNANILO IN VABILO.
Tem potom naznanjam vsem članom in članicam S. D. P. Zveze, J. S. K. Jednote, S. N. P. Jednote in S. P. Zveze, da smo prejeli od g. Ivana Pakja naročeno zastavo in drugo.

Vpoštevaloj sklep zadnje izvanredne seje, pozivljam vse člane in članice gori omenjenih društev na izvanredno sejo v soboto dne 21. septembra ob 6. uri zvečer v dvorani Mrs. Mary Miheve na Haydenville. Ker imamo rešiti vse zadeve glede nove zastave in razvijanja iste, vam pozivljam, da pridete vsi.

Za odbor: F. Novak, R. F. D. 7, Box 40 A, Greensburg, Pa.

VABILO
na veselico in vinski trgateg, katero priredi društvo Sinovi Slave št. 168 SNPP in Conemaugh, Pa., v soboto 5. oktobra v dvorani dr. sv. Alojzija. Pričetek ob 7. uri zvečer. Veselica se bo priredila prav po starokranjski šegi s trgatvijo grozdja, igrala bo kranjska harmonika, tako da bo dosti prijetne zabave za vsakovrstne ljudi. Tem potom vabimo vsa društva in posamezne rojake iz Conemaugh in okolice da nas posetijo na omenjeni večer. Za dobro pivo in okusen prigrizek bo obilno preskrbljeno. Vstopnice za moške 35 centov, dame 10 centov. K obilni vdeležbi vabi dr. Sinovi Slave.

John Zupančič, tajnik. (17.20.26—9&3—10)

NAZNANILO.
Rojakom v državah Michigan in Minnesota naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

MR. OTTO PEZDIE,
ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila. Rojakom ga tople priporočamo.

Pri spahnenju in zdravljenju
vdrgnite takoj v Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER
Vrabi se 50 let pri slovenskih družinah in je bil juben kot domače sredstvo.

Jedno pravi v varstveno znamko sidra

35c. in 50c. v lekarnah in naravnost od P. A. BICKELIN & CO. 34-36 Washington Street, New York, N. Y.

Ugotovilo Avstrije in nejna poslanica na velesile

Amsterdam, Holandsko, 15. septembra. — Oficijelno ugotovilo avstro-ogrsko vlado in besedilo nje poslanice na vojskujoče se in nevtralne sile, v kateri se predlaga sestanek za neobvezno in uvodno razpravljanje glede vojnih ciljev in namenu, da se eventualno skliče mirovna konferenca, je naslednje:

SPOROČILO.

— Objektivno in vestno premetenje položaja v vseh vojskujočih se deželah ne pripušča nobenega dvoma, da hrepene vsi narodi naj se bore na katerikoli strani, po hitrem koncu krvavega boja. Kljub temu naravnemu in umljivemu hrepenenju po miru ni bilo mogoče ustvariti onih uvodnih pogojev, ki bi spravili mirovne napore bližje k uresničenju ter premestili zev, ki sedaj še vedno loči vojskujoče se drug od drugega.

Vsled tega je treba vzeti v poštev bolj uspešna sredstva, potom katerih je mogoče nuditi odgovornim faktorjem v vseh deželah priliko, da raziskujejo sedanje možnosti sporazuma.

Prvi korak, katerega je vzpizorila Avstro-Ogrska v soglasju s svojimi zavezniki dne 12. decembra 1916 v namenu, da se dovede do mira, ni dovelo do cilja, katerega se je pričakovalo.

Vzroki za to so brez dvoma tičali v položaju onega časa. V namenu, da vzdrže v svojih narodih vojno razpoloženje, ki je vedno bolj pojemale, so zavezniki vlade z najbolj strogimi sredstvi zatrla celo vsako razpravo o mirovni ideji. Tako je prišlo, da niso bila tla za mirovni sporazum primerno pripravljena. Manjkalo je naravnega prehoda od najbolj divje vojne agitacije do spravljivega stališča.

Napačno pa bi bilo domnevati, da je ostal mirovni korak, katerega smo storili teokrat, popolnoma brez posledic. Njega sadovi obstajajo v stvari, katere se ne sme prezreti, — da namreč mirovno vprašanje od onega časa ni izginilo z dnevnega razreda. Razprave ki so se vršile pred tribunalom javnega mnjenja, so nudile dokaz o nemajhnih diferencah, ki še danes ločijo vojskujoče se sile v njih pojmovanjih glede mirovnih pogojev.

Kljub temu pa se je ustvarilo ozračje, ki ne izključuje še nadalje razpravo glede mirovnega problema.

Brez optimizma se vsaj lahko izvaja iz izjav odgovornih državnikov, da želja priti do sporazuma, ne pa odločiti vojno izključno potem sile orožja počasi prodira v zavezniske države, razven par izjem v slučaju zaslepljenih vojnih agitatorjev, katerih se seveda ne sme vzeti prelahko.

Avstro-ogrsko vlada se zaveda, da ne bo mogoče v majajočem se svetu z enim udarcem ustanoviti red in sicer po globokosegajočih konvulzijah, katere se je povzročilo v življenju narodov potom uničevalnih učinkov svetovne vojne. Steza, ki vodi k zopetni ustanovitvi miroljubnega razmerja med narodi, je odrezana od sovraštva in ogorčenosti. Težko je in naporno, vendar pa je naša dolžnost hodi po tej stezi. — Stezi pogajanj in če so še kakšni odgovorni faktorji, ki hočejo premagati nasprotnika z vojaškimi sredstvi ter mu vsiliti voljo do znanja, ne more biti kljub temu nobenega nadaljnega časa dvoma, da bi potreboval ta cilj, če bi bil dosegljiv, nadaljnega krvavega in podaljšane boja.

A celo poznejši zmagoslavni mir bi ne bil v stanu popraviti posledice take politike. — posledice, ki bi bile fatalne za vse države in evropske narode. Edini mir, ki bi mogel pravično uravnati še vedno nasprotni si nazore sovražnikov, bi bil mir kot si ga žele vsi narodi. V tej zavesti in v neprestanem naporu, da dela v interesu mira prihaja sedaj avstro-ogrsko vlada zopet s predlogom, katerega cilj je dovesti do direktnih razprav med sovražnimi si silami.

Resna volja do mira v širokih krogih prebivalstva v vseh državah, ki trpe skupne vsled vojne ter tudi bolj spravljivo ozračje, ki prevladuje v splošnem, se je zdelo avstro-ogrski vladi kot nekako jamstvo, da bi mogel svez korak v interesu mira, ki bi vzel v poštev pretekle skušnje na tem polju, v sedanjem trenutku nuditi možnost uspeha.

Avstro-ogrsko vlada je vsled tega sklenila pokazati vsem vojskujočim se, prijateljem in sovražnikom pot, katero smatra za pravično ter predlagati njim skupno prosto izmenjavo nazorov, če namreč obstajajo taki predpogoji, ki bi delali vrjetnim skorajšnji pričetek mirovnih pogajanj.

O tem koraku se je s posebno poslanico obvestilo sveto stolico. Nadalje se je obvestilo o storjenem koraku tudi vlade nevtralnih dežel.

Stalno tesno soglasje, ki obstaja med štirimi centralnimi silami, jamči domnevanje, da delijo zavezniki Avstro-Ogrske, katerim se je istotako doposlalo predlog, nazore kot so objavljeni v poslanici. —

BESEDILO POSLANICE:

— Mirovna ponudba, katero so naslovili centralni zavezniki na svoje nasprotnike dne 12. decembra 1916 in spravljive temeljne ideje, katerih se ni nikdar opustilo, predstavljajo kljub zavrnjenju važen odstatek v zgodovini te vojne. V nasprotju s prvima dvema letoma in pol vojne je bilo vprašanje miru od onega trenutka naprej središče evropske, če ne svetovne razprave ter obvladuje svet v vedno rastoči meri.

Skoro vse vojskujoče države so se zopet in zopet izrazile glede vprašanja miru, glede njegovih predpogojev in pogojev. Črta razvoja teh razprav pa ni bila enakomerna in stalna. Temeljno stališče se je izpremenilo pod vplivom vojaškega in političnega položaja ter vsled tega ni prišlo do splošnih posledic, katere bi se lahko izrazilo.

Res je, da se neodvisno od teh omahovanj lahko ugotovi, da je postala razdalja med pojmovanji obeh strani v celem manjša. Kljub neoporečnemu obstoju nepremostljivih diferenc je zapaziti opust skrajnih vojnih ciljev ter se kaže splošen sporazum glede osnovnih principijev svetovnega mira. V obeh taboriščih je v širših krogih prebivalstva opaziti naraščanje volje do mira in sporazuma.

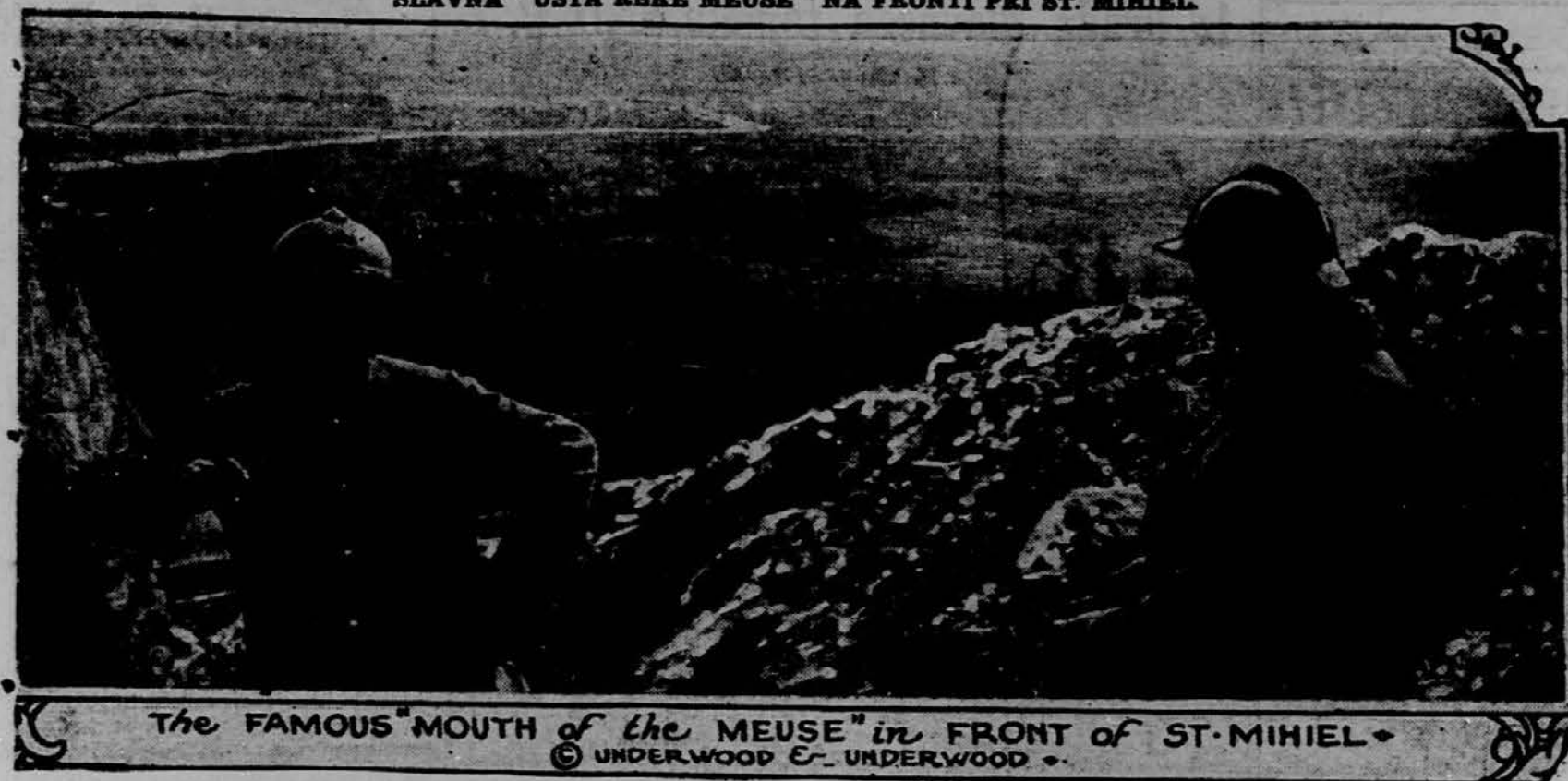
Dočim se je naprimer v odgovoru zaveznikov na poslanico predsednika Wilsona stavilo zahteve, ki so pomenile dejansko razkosanje Avstro-Ogrske, zmanjšanje in globoko notranje preosnovanje nemškega cesarstva ter uničenje Turčije v Evropi se je te zahteve, kojih uresničenje je temeljilo na domnevanju nadkriljujoče zmage, pozneje modificiralo v številnih izjavah iz oficijelnih zavezniskih krogov ali jih pa sploh opustilo.

Tako se je v izjavi, katere je preteklo leto podal v angleški poslanski izborni minister Balfour izrecno priznalo, da mora Avstro-Ogrska sama rešiti svoje notranje probleme in da ne more nihče usiliti Nemčiji od zunaj ustave. Ministrski predsednik Lloyd George je izjavil v pričetku tega leta, da razdelitev Avstro-Ogrske ni eden izmed vojnih ciljev zaveznikov, da se noče opirati otomanskega cesarstva njega turskih provinc in da se noče reformirati Nemčije v notranjem. Za simptomatično se tudi lahko smatra, da je v decembru 1917 Mr. Balfour odločno odklonil domnevo, da je bila angleška politika kedaj zaposlena z ustvarjenjem neodvisne države in ozemlja na levem bregu Rena.

Centralne sile ne dopuščajo nobenega dvoma, da vojujejo vojno brambe za integriteto in varnost svojega ozemlja.

Bolj odločno kot na polju konkretnih vojnih ciljev je zblizanje razorov napredovalo z ozirom na one vodilne črte, na temelju katerih naj se zgradi mir in bodoči red v Evropi in po svetu. V tej smeri je predsednik Wilson v svojih govorih z dne 12. februarja in 4. julija tega leta formuliral principije, ki niso naleteli na noben od-

SLAVNA "USTA REKE MEUSE" NA FRONTI PRI ST. MIHIEL.

por s strani njegovih zaveznikov in koji dalekosežna uporaba ne bo naletela na noben odpor s strani centralnih zaveznikov za slučaj, da bi bila poraba splošna in spravljiva z življenjskimi interesi prizadetih držav.

Res je, da je treba pri tem pripomniti, da je dogovor glede splošnih principijev nezadosten, temveč da se obstaja nadaljna zadeva sporazuma glede razlage teh principijev in njih uporabe glede posebnih vojnih in mirovnih vprašanj.

Nepriistranski opazovalec ne more dvomiti, da se je v vseh vojskujočih se državah zelo jačila želja po miru potom sporazuma; da se vedno bolj širi prepričanje, da bo nadaljevanje krvavega boja prevorilo Evropo v razvaline ter v stanje izčrpanja, ki bo ustavilo njen razvoj v bodočih desetletjih in to brez jamstva, da bi se s tem dovedlo do odločitve potom orožja, za katero odločitev sta se obe strani pahalii skozi štiri leta, polna velikanskih žrtv, trpljenja in muke.

Na kak način pa je mogoče uglediti pot k sporazumu ter slediti tega končno doseči? Ali obstaja kako resno upanje, da se doseže cilj z nadaljevanjem razprav glede mirovnega problema na način kot se jih je vodilo dosedaj?

Nimamo poguma pritrjevalno odgovoriti na zadnje vprašanje. Razpravljanje z javnega odra na naslov drugega kot so se vršila sedaj med državni različnih dežel, so bila dejanski le serija samogovorov. Predvsem jim je manjkalo direktnosti. Govori in odgovori se niso skladali. Govorniki so govorili drug drugemu preko glave.

Nadalje pa sta bila javnost in temelj teh razprav ono, kar jih je cropalo možnosti uspešnega napredovanja. V vseh javnih ugotovitvah te vrste se porabja oblika zgovernosti, ki računa z učinkovitim na velike razdalje in mase. Zvestnost ali nezvestnost pa se s tem poveča razdalja naziranja nasprotnika, proizvede nesporazume, ki se vkorenijo ter jih ni mogoče odstraniti ter otežkoč prosto izmenjavo nazorov. Vsaka izjava vodilnih državnikov postane, neposredno po objavljenju in še predno more avtoritativna sila nasprotni stranje odgovoriti na to, predmet strastnih ali pretiranih razprav od strani odgovornih elementov.

Strah, da ne bi ogrozili interesov svojega orožja potom neugodnega uplivanja na razpoloženje doma in da ne bi prezgodaj izdali svojih končnih namer, povzroča pri odgovornih državnikih tudi to, da udarijo višji glas ter trdovratno stoje na ekstremnem stališču.

Če se torej vzpizori poskus, da se vidi, če obstaja kak temelj za sporazum, katerega namen je oprostiti Evropo katastrofe samomoričnega nadaljevanja vojne, potem je treba na vsak način izbrati drugo mesto, ki omogočuje direktno, ustmeno razpravo med zastopniki vlad in edinole med njimi.

Kakorhitro bi se dospelo do sporazuma glede osnovnih principijev, bi se moralo vzpizoriti poskus tekem razprav, da se te principije konkretno porabi glede posameznih mirovnih vprašanj ter dovede s tem do njih rešitve.

Upamo, da ne bo nobenega nasprotovanja od strani vojskujočih se z ozirom na tako izmenjavo nazorov. Vojne delavnosti naj bi razditega ne prenehale. Razprave naj bi se razvetele vršile le tako daleč kot bi se jih smatralo s strani vdeležencev, da nudijo upanje na uspeh. Nobene neprimlike bi vsled tega ne nastale za zastopane države. Mesto da bi škodovala bi bila taka izmenjavanja nazorov le koristna za stvar mira.

Kar ni bilo uspešno prvokrat, se lahko ponovi ter je mogoče že vsaj pripomniti k izbitenju nazorov. Gore starih nesporazumov se lahko odstrani ter izprevidi veliko novih stvari. Cele potoke zastavljene človeške mišelnosti bi se izpustilo, v kojih gorkoti bi ostalo vse, kar je bistvenega ter na drugi strani izginilo vse, kar je nasprotnega in čemur se sedaj še vedno pripisuje preveliko važnost.

Soglasno z našim predločanjem so vsi vojskujoči se dolžni človečenstvu preiskati, če je sedaj, po številnih letih dragocenega, a neodločnega boja, katerega celi tek kaže v smeri proti sporazumu, mogoče napraviti konec temu strašnemu boju.

Cesarska in kraljeva vlada bi vsled tega rada stavila vladam vseh vojskujočih se držav, naj odposilijo delegate na zaupno in neobvezno razpravljanje glede temeljnih principov za sklenjenje mira, na gotovem mestu v kaki nevtralni deželi ter ob času, katerega bi se že določilo. — Delegati, ki bi imeli nalog pojasniti drug drugemu pojmovanje njih vlad glede teh principijev ter sprejeti analogna sporočila ter tu bi prosili in dajati odkrita pojasnila glede vseh točk, katero potrebujejo natančneja pojasnila.

To je mirovna ofenziva avstrijske vlade, na katero bodo zavezniki sile odgovorile le z eno besedo: Ne! — Po štirih letih vojne, katero je zanetila Avstrija po naročilu Nemčije in ki je prinesla svetu toliko gorja in še več nepotrebnega, zločinsko ustvarjenega gorja, ima sedaj Avstrija drzno in nesramno čelo, da prihaja s takimi ponudbami na dan! Spomin na one, ki so pretrpeli smrtne muke na vislicah, v ječah in na bojnem polju in to le radi tega, ker so ljubili svoj narod ter mu skušali pripomniti do svobode, bi bil onečasten in milijoni voalov bi umrli zastoj, če bi šli zavezniki v to nemško past ter se spustili v pogajanja s centralnimi zavezniki. Za sedaj pa sta dva, ki se pogajata z Nemci in Avstriji: Pershing in Foch! Ne za zeleno mizo, temveč na bojnem polju!

REMEMBER THE DAYS

SUNDAY — ONE MEAL WHEATLESS MONDAY — ALL MEALS WHEATLESS TUESDAY — ONE MEAL WHEATLESS WEDNESDAY — ALL MEALS WHEATLESS	THURSDAY — ONE MEAL WHEATLESS FRIDAY — ONE MEAL WHEATLESS SATURDAY — ONE MEAL WHEATLESS
---	---

Vojaška sila Pangermanije

DASIRAVNO VODI BERLIN ŠE VEDNO ARMADE, KI ŠTEJEJO 22.000.000 MOŽ, VSEBUJEJO SLEDNJE, 7.000.000 MOŽ, KI SO SOVRAŽNI NEMČIJI. — PIŠE ANDRE CHERADAME.

Nemčija sama se gotovo ne more meriti z zaveznički. To more storiti le s pomočjo svojih zaveznikov. — Avstro-Ogrske, Bolgarske in Turčije, kojih armade dobivajo poveljai z Berlina. Ker imajo avstro-ogrške, bolgarske in turške čete zasedeno centralno Evropo. Balkan, otomansko cesarsavo, južno Rusijo, je Nemčija v stanju dobivati z izтока svojo hrano ter potrebni material za svojo vojno industrijo.

Radi dejstva, da je ekonomsko rekrutiranje zajamčeno vsled sedanjega položaja v istočni Evropi, je sedaj jasno, da je sedaj Nemčija v stanju koncentrirati na zapadni fronti vso silo, ki ji je na razpolago. Da se dobi natančno idejo glede skupnih sil, ki so na razpolago generalnemu štabu v Berlinu za nadaljevanje vojne, je neobhodno potrebno preštudirati, kaka je v sedanjem času vojaška sila Pan-Germanije, to je Nemčije in njenih zaveznikov.

Ugotovil sem dejstvo, da se po štirih letih vojne sedanja mobilizirana sila Nemčije, — na podlag 20 na sto prebivalcev, — po odstetju stalnih izgub do 1. junija 1918, nekako 11.000.000 mož.

Nadalje je dokazano, da so bile pristne stalne izgube Nemčije v teh štirih letih vojne 2.400.000 mož. Te številke tvorijo podlago, na kateri se bo ocenilo sedanje stanje vojaških sil zaveznikov Nemčije na način, da se pride čim bolj mogoče blizu dejanski resnici.

Leta 1914 je imela Avstro-Ogrska nekako 50.000.000 prebivalcev, nešteti inozemci; Bolgarska 5.000.000 in Turčija 20 milijonov. Jasno dejstvo pa je, da se turška mobilizacija ni mogla raztezati na Arabijo, ki se je ali turka ali pa bila izolirana od turške administracije v Carigradu vsled zasedenja Bagdada in Jeruzalema od strani Angležev. Razvetelega so Turki masakrirali veliko številko Armencev in Grkov in teh se vsled tega ne morev vključiti v številke glede turške mobilizacije.

Iz teh vzrokov in da se izogne vsakemu pretiravanju moramo domnevati, da ni obsegala mobilizacija v Turčiji več kot polovico prebivalstva, to je 1.000.000 mož.

Na drugi strani pa obstaja dejstvo, da je prisilila Nemčija svoje zaveznike k temu, da so dali na razpolago največje množino možke sile, ki jim je bila na razpolago in sicer v isti meri kot je delala to Nemčija sama. Vsled tega lahko domnevamo, da se je izvedlo mobilizacijo pri zaveznikih Nemčije na istem temelju kot nemško mobilizacijo, ali z drugimi besedami v razmerju 20 možkih izmed sto prebivalcev.

Na tem temelju je mobilizirala Avstro-Ogrska 10.000.000 vojakov, Bolgarska en milijon in Turčija 2.000.000.

Pri teh treh državah so bile stalne izgube v štirih letih vojne po značaju silne izgubam, katere je trpela Nemčija. Bolgari so bili izpostavljeni istim splošnim vojaškim razmeram kot Nemci. Avstriji niso bili prisiljeni izvajati tako velike bitke kot Nemci vendar pa so izgubili veliko več mož, ki so prišli v ujetništvo. Kot vemo, so se Čehi in Jugoslavoani, ki so se mobilizirali v avstrijske

Evrope. V drugi vrsti uporabljajo zavezniški bistveno vojaško strategijo, koje sila je koncentrirana na zapadni fronti, dočim uporabljajo Nemei politično strategijo, ki jim dovoljuje razbitje nasprotujočih jim sil z drugimi sredstvi kot so izključno vojaške operacije, ki so ob gotovih prilikah bolj uspešna za izvojevanje zmage kot so vojaške operacije.

Uspehi, katere je dosegla Nemčija s pomočjo politične strategije so presenetljivi ter je nemogoče oporekati jim. Tej politični strategiji in ne sili orožja se ima zahvaliti Nemčija, da se ji je posrečil vojaški polom Rusije. Bila je pacifična propaganda, ki je dovedla do predaje italijanskih divizij pri Kobaridu, katere pozicije se je smatralo za nezavzete z vojaškega stališča.

Če bi se nahajali Nemei na mestu zaveznikov, ali ne bi izigrali velike karte, ki bi obstajala iz 7.000.000 proti-germanskih vojakov pangermanski armadi?

Med zaveznički jih je najti mnogo, ki smatrajo za povsem naravno, da intrigujejo Nemei v Združenih državah, na Irskem, v Maroku, na Kitajskem, v Indiji in Afganistanu. Nikdo pa ne pride na misel, da bi mogli uplivati na slovanske in italijanske vojake, katere se je proti njih volji in prepričanju utaknilo v pangermanske armade. Mogočni argumenti takih ljudi obstaja v naslednjem: — Te vojake so mobilizirali Nemei ali Madžari. Oni ne morejo storiti ničesar.

V prvi vrsti ne poznajo zavezniki, ki govorijo tako, narodov centralne Evrope. Drugič pa obstaja vprašanje, če so zaveznički sploh poskusili politično strategijo v centralni Evropi? Sploh ne! Nasprotno pa je zila skozi dolgo časa politična smer vojne pri zaveznikih taka, da je onemogočala in ovirala vsako akcijo v njih prilogo od strani slovanskih in italijanskih vojakov, katere se je mobiliziralo proti njih volji od strani Nemčije in nje zaveznikov. Ti vojaki pa so storili iz svoje lastne volje vse, kar jim je bilo mogoče storiti za zaveznike. Kot je omenjeno se je v pričetku vojne na stitisočev vojakov avstro-ogrsko armade prostovoljno udalo Srbom in Rusom. Maja 1917 so se poljski, češki in juoslovanski poslanci v avstrijskem državnem zboru na odločen način izrekli za zaveznike in proti pangermanom. Kaj so mogli storiti več in kaj smo mi odgovorili na to? Lloyd George je imel pod pritiskom angleških pacifistov v novembru leta 1917 govor, v katerem se je proglasil za pristaša "status quo ante" z ozirom na Avstro-Ogrsko.

Kopije tega govora je dunajska vlada razširila v milijonih odtisov po celi Avstro-Ogrski v namenu, da odvrne slovanske in italijanske podanike od misli, da jim bodo pomagali zavezniki. Ta propaganda je dovedla do splošne potrtosti med Slovani in Italijani v centralni Evropi, kar je bilo povsem naravno. — Ali smo mogli vsprico takih razmer resnično pričakovati, da bodo vzpizorili uspešno nastajo proti svojim tlačiteljem?

Medtem pa so se stvari neizmerno pridužile. Zavezniki so spoznali, da bi bil vsak separaten mir z Avstro-Ogrsko le bajka. Kongres zatiranih narodov v Rimu, ki se je vršil v preteklega aprila, je dovedel do italijansko-jugoslovanskega zblizanja. Poslanica Lansinga, s katero se je odobrilo aspiracije narodov, centralne Evrope ter slična izjava vojnega sveta v Versailles sta spravili politiko zaveznikov na pot pravičnosti, ker se je spravilo v soglasje politično vodstvo vojne z demokratičnimi principi, katere se navajajo kot opravičilo za vojaške akcije.

Vsled tega je zopet ugoden trenutek za organiziranje uspešne propagande po celi centralni Evropi. Ta propaganda, smotreno vodena, naj bi ne netila prezgodnjih ustaj, katere bi se lahko zatrla, temveč splošno gibanje, ki bi bilo skrbno premišljeno v vsakem oziru. Propaganda naj bi ne dosegla le vojakov, ki so proti svoji volji v pangermanskih armadah, temveč tudi zatirano civilno prebivalstvo.

Jaz sem študiral centralno Evropo skozi 25 let ter izjavljam, da vsebuje različne in mogočne elemente, ki bi, uporabljeni od zrele politične strategije, izvedli velik evropski strateški manever, potom katerega bi bila zaveznikom popolna zmaga hitreje zagotovljena kot s katerikoli drugim sredstvom.

Zavezniki se dosedaj niso okoristili s položajem, ki jim je iz dveh vzrokov prav posebno ugoden. Prvič niso dolgo časa priznali važnosti etničnega ali plemenskega značaja te vojne. Šele koncem četrtega leta boja pričenjajo ljudje spoznavati vrednost čehoslovanskega in jugoslovanskega prebivalstva, ki obsega skoro 25 milijonov prebivalcev Centralne

WSS WSS WSS WSS WSS

